การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาไทยโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองด้วยวรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

A development of Thai language Instructional Model by Using Self-directed learning with Literature Based to Strengthen Students Critical Thinking Chiang Mai Rajabhat University

พิชญพรพรรณ อนันตบุญวัฒน์ และ จุมพิต ศรีวัฒนพงศ์

Pitchayapornpan Anantaboonyawat and Jumpit Sriwattanapong

ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Department of Thai Language, Faculty of Humanities and Social Sciences

E-mail: pischayapornpan@cmru.ac.th, jumpit_sri@cmru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนภาษาไทยโดยใช้กระบวนการการเรียนรู้แบบนำตนเองด้วยวรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 150 คน ใช้เวลาในการทดลอง 30 ชั่วโมง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test Dependent, One-sample t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการสอนภาษาไทยฯ ที่พัฒนาขึ้นมี 3 ขั้นตอน คือ การนำเข้าสู่บทเรียน การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน และการวัดผลและประเมินผล มีกิจกรรม 5 กิจกรรมคือ 1) วิเคราะห์ความต้องการของตนเอง 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน 3) การวางแผนการเรียน 4) การแสวงหาแหล่งวิทยาการ 5) การประเมินผลการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ใช้จัดกิจกรรมคือ 1) ศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2) จัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเรียน 3) พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) พัฒนาทักษะการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น 5) พัฒนาทักษะการประเมินตนเอง 6) จัดปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ผลการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบการสอนภาษาไทยฯ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.68, S.D. = 0.49) และมีค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.7500 ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยฯ พบว่า

ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาก่อนเรียนภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ และหลังเรียนภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก นักศึกษามีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษามีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการสอนภาษาไทย ฯภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.50, S.D. = 0.81)

คำสำคัญ: รูปแบบการสอนภาษาไทย กระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง วรรณกรรมเป็นฐาน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

Abstract

The purposes of this research were to develop Thai language instructional model by using self-directed learning with literature-based approach to strengthen students' critical thinking. The sample group were 150 students of Thai Language program enrolled in the second semester of academic years 2015, Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University. The duration of experiment was 30 hours. Data were analyzed by using percentage, mean, and standard deviation, t-test dependent and one-sample t-test. The results of this study were as follow: the Thai language Instructional Model by Using Self-directed Learning with Literature based to strengthen critical thinking for students at Chiang Mai Rajabhat University consisted of 5 step; analyze their need, set learning goals, creating study plan, seek the source, convey knowledge, evaluation of learning, reflect. The model approved by the experts was rate the most suitable ($\bar{x}$ = 4.68, S.D.=0.49). Effectiveness Index of the model was equal to 0.7500. The experimental results of using the model found that the students' critical thinking skills were at high level before learning and at the highest level after learning. The students' critical thinking skills after learning was higher than before at statistical significance .05. The students' critical thinking skills after learning were significantly higher than 80% at statistical significance .05. The students were satisfied with the use of Thai language teaching methods at a high level ($\bar{x}$ = 3.50, S.D.= 0.81).

Keywords: Thai language Instructional Model, Self-directed Learning, Literature-based approach, Critical Thinking skills

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันได้มีการพัฒนาเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 หรือยุค 2000 เรียกกันว่าเป็นยุคสารสนเทศซึ่งเป็นยุคแห่งสังคมข่าวสารที่เน้นเกี่ยวกับความรู้และกระบวนการสื่อสารข้อมูลที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ด้วยความเจริญทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยช่วยให้การติดต่อสื่อสารของมนุษย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลักษณะของคนที่อยู่ในยุคเทคโนโลยีข่าวสารข้อมูลเช่นนี้จึงต้องมีความสามารถในการอ่านเป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยให้สามารถเลือกรับข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ การอ่านเป็นการฝึกทักษะการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น เด็กจำเป็นต้องได้รับความรู้จากการอ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้ลึกซึ้งสมกับวัยที่เติบโตขึ้น เนื่องจากการอ่านยังคงเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ที่ทรงพลังข้อมูล ความรู้ที่เก็บอยู่ในรู้ตัวอักษรนั้น ยังคงเป็นรูปแบบเดียวที่มีจำนวนมากที่สุด และลึกซึ้งมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือตำราต่าง ๆ นับเป็นแหล่งขุนทรัพย์ทางปัญญาที่ยิ่งใหญ่ในการพัฒนาตนเอง ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีประโยชน์อย่างมากสำหรับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยด้วยตนเอง การคิดอย่างมีวิจารณญาณทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมองในการคิดเพื่อให้มีความคิดสร้างสรรค์และมีความคิดที่กว้างไกล เพราะผู้เรียนต้องใช้ความคิดเพื่อวินิจฉัยและประเมินผลสิ่งที่อ่านควบคู่กันไปด้วยกับการอ่าน ทำให้ผู้เรียนรับรู้ได้อย่างถูกต้อง การเป็นนักคิดอย่างมีวิจารณญาณทำให้บุคคลมีความรู้เท่าทันอดีต รู้ปัญหาของปัจจุบันและร่วมแรงร่วมใจแสวงหาสู่ทางเพื่ออนาคตที่ดีกว่าเดิม ซึ่งจะส่งผลดีให้กับประชาชนส่วนรวม เด็กที่ได้รับการฝึกฝนให้รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและรู้จักใช้วิจารณญาณว่าสิ่งใดควร สิ่งใดไม่ควรย่อมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ดี

หลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้กำหนดให้นักศึกษาได้เรียนรู้เรื่องของการคิดอย่างมีวิจารญาณไว้ในวิชาเอกบังคับ กลุ่มการใช้ภาษา รายวิชา THAI1203 การอ่านและการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยที่หลากหลาย สอดคล้องกับเหตุการณ์ทางสังคมตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน สามารถสรุปและนำเสนอความรู้ใหม่ได้อย่างถูกต้อง เน้นความหลากหลายตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน โดยการจัดการศึกษาในทศวรรษหน้าต้องปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นการเรียนการสอนที่ไม่ใช่ “การป้อนความรู้” แต่ต้องเป็น “กระบวนการพัฒนาวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง” ให้ผู้เรียนสามารถใช้ความคิดและสติปัญญาในการวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูลได้ สอดคล้องกับแนวคิดในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self – directed learning) ของนักการศึกษาในกลุ่มทฤษฎีมนุษยนิยมกล่าวว่า แนวคิดในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสามารถพิจารณาได้ 2 ลักษณะคือ ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่มีจุดเน้นในการเรียนที่มีผู้เรียนเป็น

ศูนย์กลาง โดยผู้เรียนรับผิดชอบในการวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผลความพยายามในการเรียนรู้ของตน ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องเกิดขึ้นโดยผู้เรียนแยกตัวออกจากผู้อื่น ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้และทักษะที่ได้จากสถานการณ์หนึ่งไปยังสถานการณ์อื่น ๆ ได้ นอกจากนี้การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองยังเป็นลักษณะทางบุคลิกภาพที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนทุกคนในระดับที่ไม่เท่ากันในแต่ละสถานการณ์การเรียนรู้ เป็นลักษณะที่สามารถพัฒนาได้และจะพัฒนาได้สูงสุดในสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อกัน (Candy, 1991)

การเรียนรู้แบบนำตนเองในส่วนที่นำมาใช้ในการสอนภาษานั้นมีแนวคิดในการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับภาษาเขียนที่มีคุณภาพสูงจากวรรณกรรม (Literature) เพื่อใช้เป็นแม่แบบและเครื่องมือในการเรียนภาษาต่อไป มีวรรณกรรมมากมายที่ให้ทั้งความรู้และความจรรโลงใจแก่ผู้เรียน วรรณกรรมทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับสถานที่และผู้คนซึ่งพวกเขาอาจไม่มีโอกาสได้รับจากประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความคิดรวบยอดและแนวความคิดต่าง ๆ จากแง่มุมมองใหม่ ๆ ประสบการณ์จากวรรณกรรมจะช่วยให้ผู้เรียนได้ขยายความรู้และพลังของจินตนาการ (Anderson, 1988, 135) วรรณกรรมที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจตนเองและผู้อื่นที่อยู่รอบข้างด้วยโครงสร้างและรูปแบบต่าง ๆ ของภาษาอันงดงามของวรรณกรรม นอกจากนี้แล้ววรรณกรรมยังเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เกิดผลดีขึ้นนำผู้เรียนไปสู่การอ่านออกเขียนได้ การสอนภาษาแบบองค์รวมในประเทศนิวซีแลนด์ที่มีอัตราการรู้หนังสือสูงที่สุดในโลกสาเหตุสำคัญหนึ่งเป็นเพราะมีการสอนภาษาจากสภาพแวดล้อมโดยใช้วรรณกรรมเป็นสื่อ การสอนภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน (Literature-based approach) จะมีงานวรรณกรรมเป็นหลักในการกระตุ้นให้ผู้เรียนอ่านและใช้ภาษา ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนานกับเรื่องราวที่อ่านซาบซึ้งและพอใจในความงามของภาษา เข้าใจในพฤติกรรม ความคิดและคุณค่าของมนุษย์ การสอนภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานบางครั้งเรียกว่า "Personalized Reading Approach" หรือการอ่านรายบุคคล

ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนวิชาภาษาไทยเห็นว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานจะสามารถช่วยให้เกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ เนื่องจากผู้เรียนจะได้มีโอกาสฝึกคิด หาวิธีคิดอย่างมีวิจารณญาณและปรับวิธีการอ่านให้เหมาะสมกับตนเองและสถานการณ์ โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาที่จะต้องมีความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นคุณสมบัติสำคัญพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าวมาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการนำตนเองโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานในการเสริมสร้างการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่สำหรับทดลองใช้และศึกษาผลที่เกิดจากการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองด้วยวรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

2. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองด้วยวรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองด้วยวรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวโดยมีการวัดผลก่อนเรียนและหลังเรียน (Pre-test Post-test Design) ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้าง ตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอน มีแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและการวัดผลและประเมินผล จำนวน 5 คน
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 คน
3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 5 คน
4. นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 150 คน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอน

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2/2558 จำนวน 300 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการอ่านและการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 150 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินความเหมาะสมรูปแบบการสอน (มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00)

2. แบบประเมินความเหมาะสมคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน (มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00)

3. แบบประเมินความเหมาะสมแผนการจัดการเรียนรู้ (มีค่า IOC 0.67 ถึง 1.00)

4. แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 1 ฉบับ โดยใช้วรรณกรรมที่ได้รับรางวัลซีไรต์ปีล่าสุด 10 เรื่อง คือตั้งแต่ ปี พ.ศ.2547 – พ.ศ. 2556 ในการออกข้อสอบจำนวน 30 ข้อคำถาม มีค่า IOC ระหว่าง 0.58 ถึง 1.00 มีค่าความความง่าย (PE) อยู่ระหว่าง 0.45 ถึง 0.60 ค่าอำนาจจำแนก (D) อยู่ระหว่าง 0.45 ถึง 0.50 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.86

5. แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองด้วยวรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองด้วยวรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมี 3 ขั้นตอน คือ 1) นำเข้าสู่บทเรียน 2) กระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน 3) การวัดผลและประเมินผล มีกิจกรรม 5 กิจกรรมคือ 1) วิเคราะห์ความต้องการของตนเอง 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน 3) การวางแผนการเรียน 4) การแสวงหาแหล่งวิทยาการ 5) การประเมินผลการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ใช้จัดกิจกรรมคือ 1) ศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2) จัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเรียน 3) พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) พัฒนาทักษะการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น 5) พัฒนาทักษะการประเมินตนเอง 6) จัดปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ทำการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนภาษาไทยฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.68, S.D. = 0.49) มีค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.7500

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองด้วยวรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พบว่า 2.1) ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาก่อนเรียนภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ และหลังเรียนภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก 2.2) นักศึกษามีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.3) นักศึกษามีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองด้วยวรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถใน

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการสอนในภาพรวมในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.50, S.D. = 0.81)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการสอน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบนำตนเองโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน มี 3 ขั้นตอน คือ 1) นำเข้าสู่บทเรียน 2) กระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน และ 3) การวัดผลและประเมินผล รูปแบบนี้ได้กำหนดกิจกรรมเป็น 5 กิจกรรม ดังนี้ 1) วิเคราะห์ความต้องการของตนเอง 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน 3) การวางแผนการเรียน 4) การแสวงหาแหล่งวิทยาการ 5) การประเมินผลการเรียนรู้ และมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.68, S.D. = 0.49) มีค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.7500 ที่เป็นดังนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการสอนอย่างเป็นขั้นเป็นตอน โดยเริ่มจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์และสังเคราะห์สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบมากำหนดเป็นองค์ประกอบของรูปแบบ รวมถึงนำแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง การใช้วรรณกรรมเป็นฐานและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการสอนวิชาภาษาไทย มี 3 ขั้นตอน คือ 1) นำเข้าสู่บทเรียน 2) กระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน และ 3) การวัดผลและประเมินผล และได้กำหนดกิจกรรมเป็น 5 กิจกรรม คือ 1) วิเคราะห์ความต้องการของตนเอง 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน 3) การวางแผนการเรียน 4) การแสวงหาแหล่งวิทยาการ 5) การประเมินผลการเรียนรู้ อีกทั้งยังมีกลยุทธ์ที่ใช้จัดกิจกรรม ได้แก่ 1) ศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2) จัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเรียน 3) พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) พัฒนาทักษะการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น 5) พัฒนาทักษะการประเมินตนเอง และ 6) จัดปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน เขียนรายละเอียดขององค์ประกอบให้ชัดเจน แล้วสร้างเป็นรูปแบบการสอนฉบับร่าง พร้อมจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการสอน ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ จากนั้นนำไปตรวจสอบคุณภาพเพื่อศึกษาความเป็นไปได้เชิงทฤษฎีด้วยการนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม

2. การทดลองใช้รูปแบบการสอน พบว่า ก่อนเรียนนักศึกษาส่วนใหญ่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับดี ร้อยละ 37.20 หลังเรียนด้วยรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นนักศึกษาส่วนใหญ่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 90.40 ในทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับดีมาก นักศึกษามีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจาก ก่อนการทดลองใช้จริง ได้มีการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนเป็นอย่างดี ทั้งจากผู้เชี่ยวชาญและจาก

การทดลองนำร่อง และได้มีการนำผลมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบก่อนนำมาใช้จริง จึงทำให้ได้รูปแบบการเรียนการสอนมีคุณภาพ สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้ อีกทั้งในแต่ละกิจกรรมของกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยการนำวรรณกรรมวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลซีไรต์ปีล่าสุด 10 เรื่อง คือตั้งแต่ ปี พ.ศ.2547 – พ.ศ. 2556 มาประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก็มีส่วนช่วยเสริมสร้างให้นักศึกษามีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้โดยตรง

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.50, S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณาการประเมินแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1) ด้านผู้สอน ในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก คือ ให้คำปรึกษาแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง แสดงว่า ผู้สอนดำเนินการสอนตามบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมที่เป็นผู้แนะนำได้อย่างเข้าใจ และผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนแบบนำตนเอง ได้อธิบายให้เข้าใจวิธีการเรียนที่เน้นให้เป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง

เอกสารอ้างอิง

Anderson, L.W. (1988). Likert Scales. In J.D. Keeves, (Eds.). In Education Research Methodology and Measurement: An International Handbook. (pp. 427–428). Victoria: Pergamon.

Candy, C. (1991). *Self – Directed for Lifelong Learning: a Comprehensive Guide to Theory and Practice*. San Francisco: Jossey – Bass.